Verslag concept

Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)

Datum commissievergadering	:	10 juni 2021
Commissievoorzitter	:	Dhr. E. Jensen
Commissie-adviseur	:	Mw. A. van Meerveld
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 4827/ anita.hop@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: dhr. E. Jensen
Commissiegriffier:		: mw. A. Meerveld
Leden van de commissie:	CDA	: mw. W. van Andel , dhr. N. Wijmenga
	CU	: mw. E.T. Kaper, dhr. M. Klein
	D66	: dhr. E. Kanik
	JA21	: dhr. D.J. van den Berg
	FvD	: dhr. R.J. Dekker, mw. J. Vastenhouw, J. Dessing
	GL	: mw. A. Gielen, mw. T. van Wijnen, mw. R. Bwefar
	PvdA	: mw. A. de Vries, dhr. L. Voskuil
	PvdD	: dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon, mw. I. Kostić
	SP	: dhr. E. Smaling
	VVD	: dhr. J. van Gilse, mw. J. Kaamer van Hoegee
	50plus/PvdO	: mw. W. van Soest
	DENK	: dhr. S. Koyuncu, dhr. E. Mangal
Gedeputeerden:	dhr. E. Stigter	
Afwezig:	PVV	: dhr. N. Kaptheijns
Notulist	mw. B.D. Young-van Leijen (Moneypenny)	

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 18.15 uur. De vergadering is een vervolg op de vergadering d.d. 3 juni 2021 toen insprekers de gelegenheid hadden om in te spreken. Die gelegenheid is er vanavond niet. Vanavond wordt de RES 1.0 inhoudelijk besproken.
De vaste voorzitter van deze commissie, de heer Steeman, is afwezig. Er is een afmelding ontvangen van de heer Kaptheijns van de PVV.

2. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. A-Agenda Klimaat en Energie

3.a Energie: Statenvoordracht RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

3.a.1 Energie: RES 1.0 Noord-Holland Noord (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

3.a.2 Energie: RES 1.0 Noord-Holland Zuid (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

3.a.3 Schriftelijke Inspraakreactie Milieuplatform IJmuiden Noord (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

3.a.4 Schriftelijke inspraakreactie dhr. En mevr. De Groot (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met de Regionale Energie Strategieën 1.0 van Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid en leggen deze met positief advies voor aan Provinciale Staten. Provinciale Staten worden gevraagd deze Regionale Energie Strategieën vast te stellen. Met de voordracht stellen Gedeputeerde Staten tevens voor de moties 121-2020, 125-2020, 128-2020, 131-2020, 134-2020, 136-2020 en 138-2020 als afgedaan te beschouwen. Deze moties zijn als bijlage aan de vergaderstukken toegevoegd.
De voordracht wordt met elkaar en met de gedeputeerde besproken en de commissie brengt advies uit of de voordracht als een hamerstuk of bespreekstuk door kan gaan naar de vergadering van 5 juli 2021.

Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan dat de PvdA de afgelopen periode met zowel voorstanders als tegenstanders van de RES heeft gesproken. Er is nadrukkelijk een groep opgezocht die zich nog niet in de discussie had gemengd namelijk de jongeren. De PvdA vindt participatie erg belangrijk. Gevraagd wordt hoe de gedeputeerde lastig te bereiken groepen zoals laaggeletterden en anderstaligen denkt te laten aanhaken bij het proces. In de RES 1.0 gaat het nog om globale zoekgebieden, in de RES 2.0 gaat het om concrete invulling van die zoekgebieden. De PvdA zal zich hierbij positief-kritisch en nieuwsgierig tonen. Het halen van de opgave is belangrijk. De PvdA acht het bod dat er nu ligt in de RES 1.0 voldoende maar realiseert zich dat de grootste opgave nog volgt. De leefbaarheid moet altijd een uitgangspunt zijn. De energietransitie is belangrijk maar mag geen gezondheidsschade veroorzaken. De PvdA neemt de zorgen van inwoners hierover serieus. Het RIVM heeft geen directe relatie gevonden tussen windmolens en ernstige gezondheidsschade maar het zou bij concrete projecten wel voor kunnen komen. Bij de aanvraag van concrete projecten moeten de eventuele effecten van de in te zetten energiebronnen op omwonenden helder in kaart worden gebracht en beoordeeld. Hierbij kan het Kenniscentrum van het RIVM een belangrijke rol spelen. Ook de effecten van de inzet van energiebronnen op de natuur moeten goed in kaart worden gebracht bij concrete projecten. De PvdA maakt zich zorgen over de plannen voor atollen op het IJsselmeer. Dit valt buiten het zoekgebied van de RES 1.0 maar is wel nadrukkelijk onderdeel van de discussie. De gedeputeerde wordt gevraagd de commissie regelmatig te informeren over de stand van zaken in dit onderzoek.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt mw. De Vries wat de PvdA gaat doen met de Natura 2000-gebieden.
Mw. **De Vries** (PvdA) antwoordt dat, zodra er een aantasting dreigt, dit zorgvuldig onderzocht moet worden bij het concrete project. Het gaat nu nog om globale zoekgebieden.
Bij de invulling van deze globale zoekgebieden zal de PvdA goed opletten of er wel echt iets mogelijk is in die gebieden. Dit kan betekenen dat locaties afvallen maar hiervoor wordt wel naar alternatieven gezocht. De PvdA overweegt een motie waarin wordt gevraagd om een zorgvuldig onderzoek van het

plan van de natuurorganisaties voor een binnendijkse opweklocatie tussen Den Oever en Medemblik. De PvdA wil toewerken naar een breed, sociaal toetsingskader voor het landschap waarin alle ruimtelijke opgaven voor Noord-Holland betrokken worden. Er komt binnenkort een initiatiefvoorstel als vervolg op het webinar RES en de landschappelijke inpassing daarvan.
Er moet aan vier voorwaarden worden getoetst: het halen van de opgave halen, het efficiënt inzetten van energiebronnen, het landschappelijk goed inpassen van de maatregelen en draagvlak. De PvdA staat voor een rechtvaardige energietransitie. Dit betekent een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten en voorkoming van energiearmoede. Rechtvaardig betekent dat iedereen mee moet kunnen doen, ook bewoners met een kleine beurs en jongeren. De PvdA is blij dat dit alle aandacht heeft in de statenbrief van GS.
Naast deze punten heeft de PvdA nog een aantal aandachtspunten waarop een reactie van de gedeputeerde wordt gevraagd.
Inzake werkgelegenheid en scholing wordt aandacht gevraagd voor het betrekken van vmbo en mbo-scholieren bij de RES.
Inzake de ambitie om de omgeving voor 50% mee te laten delen in de opbrengsten van een opwekinstallatie wordt een actieve rol van de gedeputeerde gevraagd om deze ambitie te realiseren. De energietransitie moet niet alleen op papier succesvol zijn. Gevraagd wordt wat de gedeputeerde gaat doen om dit te voorkomen.
De energietransitie is complex en behoeft constante aandacht. De RES 1.0 is een eerste stap in de energietransitie die met PS en bovenal samen met de inwoners wordt gezet.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) geeft aan dat zijn fractie kiest voor een groen realistische aanpak. In april 2021 is een initiatiefvoorstel opgesteld als visie op de RES. De fractie overweegt twee moties in te dienen. GS worden opgeroepen om geen steun te verlenen aan windturbines op locaties dichterbij dan 600 m van woningen tenzij er aantoonbare steun is voor deze plannen bij directe omwonenden. Een tweede motie roept GS op geen steun te verlenen aan planvorming voor windturbines op locaties dichterbij dan 600 m van een gemeentegrens tenzij er sprake is van aantoonbare steun voor deze plannen bij de buurgemeenten.
Een half jaar geleden zijn veel woningbouwprojecten in de provincie afgewezen omdat ze in beschermd provinciaal landschap liggen. Bij de RES wordt wel ruimte geboden voor zoekgebieden voor wind en zon. Het CDA is van mening dat er meer ruimte zou moeten zijn voor woningbouw. Dit kan gecombineerd worden door een deel van de zorgvuldig uitgekozen woningbouwprojecten zonnepanelen op de daken te installeren zodat beide worden gecombineerd. De verstoring van open landschappen door windturbines is groter dan die door woningbouw.
Er moet aandacht zijn voor doelmatigheid. De windturbines op zee leveren veel meer MW op dan de windturbines die op land komen te staan. Wind op zee is superieur en zorgt voor een betere energievoorziening. Het CDA is van mening dat dit niet voldoende zal zijn. Daarom moet ook ingezet worden op andere initiatieven zoals de ontwikkeling van bepaalde vormen van kernenergie en geothermie. De RES van de provincie Zeeland waarin het verviervoudigen van kernenergie is opgenomen wordt als voorbeeld genoemd. Gevraagd wordt om meer aandacht voor deze innovaties in de RES. Spreker roept op de groene gebieden in de provincie, de prachtige landschappen, te koesteren. Een zorgvuldige afweging is belangrijk. Daarnaast is het noodzaak om het klimaatprobleem op een krachtige wijze aan te pakken. Duurzaamheid en leefbaarheid zijn beiden essentieel. We moeten kiezen voor een NH waarin iedereen zich thuis kan voelen.

Dhr. **Klein** (CU) geeft aan dat zijn fractie voorstander is van een ambitieuze aanpak van de klimaatcrisis. Dit betekent niet dat op alle plekken duurzame energie gerealiseerd moet worden want er is ook een verantwoordelijkheid voor de natuur en het landschap. Het is goed dat veel gebieden

zijn geschrapt uit de RES. De nu voorliggende RES kan op veel plekken in de provincie op behoorlijk draagvlak rekenen. Dit is niet overal het geval. Met name rond A'dam lijkt een aantal ongelukkige keuzes te zijn gemaakt. Dit deel van de RES is niet voldragen. De CU stelt hiervoor aanpassingen voor die wellicht worden vertaald in een motie.
Voorgesteld wordt om rondom A'dam alle niet-groene zoekgebieden zoals reservegebieden uit de RES te verwijderen. Dit geeft duidelijkheid aan de inwoners. Door ze nu in de RES te houden ontstaat er veel niet noodzakelijke onrust. Bij het vaststellen van de RES 2.0 kunnen bepaalde gebieden alsnog worden toegevoegd als mogelijke locatie.
Voorgesteld wordt om alle zoekgebieden aan te passen door de strengere WHO normen van maximaal 45 dB i.p.v. 47 dB te gebruiken. Dit betekent dat de cirkels om de gevoelige bestemmingen worden vergroot.
Voorgesteld wordt om volkstuinen waar mensen overnachten te zien als gevoelige bestemmingen.
De afstemming met de buurgemeenten met name rondom A'dam is slecht. De RES is bedoeld als regionaal maar hier lijkt het soms een optelsom van gemeentelijke RES'en. Het is geen gezamenlijk maar een individueel product. De afstemming met de buurgemeenten moet beter geborgd worden in de rest van het proces. Voorgesteld wordt om grensoverschrijdende teams in te zetten in de samenhangende gebieden waarbij gemeenten en provincies gezamenlijk over één gebied beslissen.
Door het schrappen van de niet-groene zoekgebieden in A'dam, het aanscherpen van de geluidsnormen en het aanwijzen van volkstuintjes als gevoelige bestemming een veel logischer kaart rondom A'dam ontstaat waarmee toch de ambitie kan worden gerealiseerd.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) is blij met de bijdrage van de CU. Zij vraagt naar de mening over de Noorder IJplas.
Dhr. **Klein** (CU) ziet hier geen problemen. Wellicht zorgt het aanscherpen van de geluidsnormen hier wel voor een aanpassing. Hij geeft aan dat het lokaal eigendom belangrijk is. Het is prettig dat de Provincie aangeeft hieraan te blijven werken. CU zal hier de vinger aan de pols houden.

Mw. **Gielen** (GL) dankt GS en alle ambtenaren die hard hebben gewerkt aan de voorliggende stukken. Ook dankt zij alle burgers met wie de afgelopen tijd is gesproken en die hebben meegedacht en ingesproken. GL is tevreden met het bod van 6,3 TWh dat er nu ligt. Dit sluit goed aan bij het verbruik in NH en de bijdrage van de provincie aan de energietransitie. Dit bod vraagt om moeilijke keuzes. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat niet alleen op zee maar ook op land energie opgewekt moet worden. De leefbaarheid voor inwoners moet hierbij altijd voorop staan.
Motie 125 van de PvdD en motie 136 van GL gaan over de waarde van natuur en biodiversiteit. Het perspectief landschap, natuur en leefomgeving schept duidelijke kaders voor het goed inpassen van de energietransitie. Hierin komt ook het advies naar voren om ecologische hotspots op te stellen om de effecten op de natuur te kunnen beoordelen. Is de gedeputeerde het eens met GL dat dit een mooie invulling is?
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt mevrouw Gielen wat zij vond van de voorstellen van de heer Klein (CU). Zij vindt dit zelf een geweldig voorstel.
Mw. **Gielen** (GL) geeft aan het belangrijk te vinden dat de richtlijnen op het gebied van biodiversiteit, leefbaarheid en inpasbaarheid worden gehandhaafd. De discussie in A'dam is genoeg gevoerd en daar hoeft de Provincie nu geen andere uitspraak over te doen.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of GL bereid is om het plan van de heer Klein te bekijken en vervolgens te steunen.
Mevrouw **Gielen** (GL) is bereid om hiernaar te kijken. Zij geeft aan dat er een mooi proces is doorlopen en de kaders goed gewaarborgd zijn.
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) geeft aan dat biodiversiteit verder gaat dan ecologie en ecologisch onderzoek. Het gaat ook om de bescherming van individuele dieren. Hier wordt in de handreiking weinig over

gezegd. Is GL het met de PvdD eens dat het wat dwingender in de handreiking opgenomen zou moeten worden.
Mw. **Gielen** (GL) zegt dat de voorwaarde altijd moet zijn dat biodiversiteit behouden en vergroot zou moeten worden. Zij is daarom benieuwd naar de ecologische hotspotkaarten.
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt of mevrouw Gielen dan niet denkt dat maatregelen om sterfte van specifieke dieren te voorkomen pregnanter aanwezig zouden moeten zijn in de handreiking.
Mw. **Gielen** (GL) denkt dat hiervoor maatregelen te nemen zijn zoals systemen om vogeltrekroutes te volgen en het zwartverven van wieken. Zij staat open voor andere suggesties. Voor de zoekgebieden die er nu liggen is biodiversiteit een belangrijk kader. Klimaatverandering is bovendien nog een stuk slechter voor de natuur.
Voor GL is financiële participatie een belangrijk thema. Daarom is het prettig dat de leidraad lokaal eigendom van de Participatiecoalitie er ligt en hier nog een beleidskader vanuit de Provincie op volgt. Geadviseerd wordt om dit te doen vanuit het perspectief van inwoners die niets of vrijwel niets te besteden hebben. Er zijn oplossingen mogelijk zoals een Omgevingsfonds of deelname aan een Energiecoöperatie met een lage instapdrempel.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of mevrouw Gielen niet van mening is dat windturbines beter op zee gebouwd kunnen worden omdat ze daar meer opwekken, minder kosten en er daardoor meer klimaatwinst te behalen is.
Mw. **Gielen** (GL) antwoordt dat op zee geen ruimte is voor alle windturbines die nodig zijn. Windenergie op land is goedkoper en kosten efficiënter dan zonne-energie.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat er voor 2030 een extra opgave van 45 TWh is. Deze zou op zee kunnen komen.
Mw. **Gielen** (GL) zegt dat we spreken over de opgave voor land. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat hiervoor RES'en worden opgesteld. Het is belangrijk dat de regio de verantwoordelijkheid neemt voor de eigen energiebehoefte.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt of mw. Gielen van mening is dat locaties heroverwogen moeten worden als blijkt dat de afstand tot woongebieden te gering is.
Mw. **Gielen** (GL) antwoordt dat de landelijke geluidsnormen worden gehanteerd. Concrete projecten moeten uiteraard aan die normen voldoen.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) bedoelt toekomstige onderzoeksresultaten. Is mw. Gielen van mening dat locaties heroverwogen moeten worden als blijkt dat deze niet voldoen aan de landelijke normen.
Mw. **Gielen** (GL) zegt dat als blijkt dat op andere manieren schade wordt aangericht er uiteraard heroverwogen moet worden. De leefbaarheid van inwoners heeft de hoogste prioriteit. Nu gelden de landelijke geluidsnormen.
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt of mw. Gielen de huidige normen goed genoeg vindt en het voorstel van dhr. Klein hiermee niet steunt.
Mw. **Gielen** (GL) vindt aanvullende eisen in NH op de landelijk afgesproken geluidsnormen niet nodig tenzij uit landelijke onderzoeken anders blijkt. De situatie in NH is niet anders dan in de rest van Nederland.
Dhr. **Klein** (CU) zegt dat het niet gaat om een aanvulling van de eisen maar om een andere inkleuring van de zoekgebieden. Daarin heeft de Provincie alle vrijheid ook binnen het Coalitieakkoord.
Mw. **Gielen** (GL) geeft aan dat GL vasthoudt aan de landelijke bestaande kaders.
Inzake financiële participatie roept zij de gedeputeerde op om in beleidskaders zoveel mogelijk vanuit het perspectief van mensen met een kleinere beurs te kijken.
Er is veel aandacht besteed aan burgerparticipatie. Toch vraagt mevrouw Gielen of er groepen in de samenleving beter geïnformeerd en betrokken hadden kunnen worden. Het gaat dan om jongeren, laaggeletterden, nieuwkomers en mensen met een kleinere beurs. Is er geen mogelijkheid om burgers verder te betrekken? Dit kan op laagdrempelige manieren door de inzet van social media en

verdergaande participatie in de vorm van een burgerberaad.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat mensen met een kleine beurs nog steeds geen budget beschikbaar hebben ook al worden ze betrokken in het proces.
Mw. **Gielen** (GL) geeft aan dat zij eerder aangaf dat hier mogelijkheden voor zijn zoals het Omgevingsfonds.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt om concrete plannen hoe deze mensen tegemoet gekomen kunnen worden. Om te investeren hebben mensen geld nodig.
Mw. **Gielen** (GL) zegt dat zij al eerder aan GS heeft gevraagd om mogelijkheden om financiële participatie als provincie af te dwingen. Zij is benieuwd naar een beleidskader hieromtrent.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vindt dat de 180 nationaliteiten in Amsterdam goed geïnformeerd moeten worden. Zij vraagt of mevrouw Gielen dit als voorwaarde wil stellen in de RES.
Mw. **Gielen** (GL) is voorstander van meer informatie gericht op doelgroepen.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) merkt op dat het goed geïnformeerd worden van alle nationaliteiten dan vastgelegd moet worden als voorwaarde voor goedkeuring van de RES.
Mw. **Gielen** (GL) zou voor de RES 2.0 verder in willen zetten op verdergaande procesparticipatie. Voor GL is de procesparticipatie en de ontwikkeling ervan een doorlopend onderdeel richting de RES 2.0. Is de gedeputeerde dit met GL eens en ziet hij hierin een rol voor de Provincie bijvoorbeeld bij het verder faciliteren van de Participatiecoalitie?

Dhr. **Kanik** (D66) zegt dat het proces lastig is omdat er veel belangen spelen. Sommige belangen zijn complementair en anderen zijn conflicterend. Toch ligt er een RES voor waarbij is geluisterd naar de wensen die zijn ingediend. Niet iedereen heeft gekregen wat men wilde maar dit is onmogelijk met een plan met zoveel verschillende invalshoeken. D66 ziet voldoende waarborgen op het gebied van gezondheid om de onderzoeksfase in te kunnen gaan om te kijken waar opwekking van duurzame energie mogelijk is. D66 sluit zich aan bij de woorden van de PvdA hierover.
Het is goed dat A'dam geluisterd heeft naar de zorgen van de inwoners en een gezondheidsonderzoek gaat uitvoeren. Gezien de urgentie moet er gezocht worden naar locaties voor windturbines maar gezondheid voor de inwoners staat voorop. Er ligt een goed bod voor waaruit verder gewerkt kan worden richting invulling van zoekgebieden.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt of D66 van mening is dat locaties heroverwogen moeten worden als blijkt dat de afstand tot woongebieden te gering is.
Dhr. **Kanik** (D66) antwoordt dat onderzoek naar locaties pas uitgevoerd wordt in de realisatiefase. Bij het plaatsen van de windturbines moeten de wettelijke normen in acht worden genomen. Het is niet de bedoeling om op voorhand al zoekgebieden te schrappen.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt of D66 van mening is dat locaties heroverwogen moeten worden mocht uit toekomstige onderzoeken blijken dat de afstand tot woonwijken te gering is en dit schadelijk is voor de gezondheid.
Dhr. **Kanik** (D66) wil het Kenniscentrum van het RIVM volgen. Daarbij moet voortschrijdend inzicht worden gehanteerd. Het betekent niet dat de nu gepresenteerde zoekgebieden niet vastgesteld kunnen worden.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt de heer Kanik wat hij vindt van het voorstel van de heer Klein. Is hij bereid dit voorstel te ondersteunen?
Dhr. **Kanik** (D66) antwoordt dat het voorstel van de CU ervan uit gaat dat de windturbines precies op de geluidsgrenzen komen te staan. Spreker gelooft niet dat dit het geval zal zijn. Hij kijkt liever hoe dit in de uitvoering gaat. A'dam is hierbij leidend in hun gebied.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) wijst op de brandbrief die 100 artsen hebben geschreven. Zij vraagt de heer Kanik om na te denken over het voorstel van de heer Klein.
Dhr. **Kanik** (D66) zegt dit toe.

Dhr. **Klein** (CU) merkt op dat als de grenzen van de zoekgebieden worden aangepast aan de WHO-normen de inwoners de duidelijkheid krijgen dat de windturbines niet op de grenzen worden geplaatst. Sommige zoekgebieden in A'dam zijn ontzettend klein. Hier bestaat wel het risico dat de windturbines op de grens worden geplaatst. Daarom stelt de CU voor om generiek in de hele provincie de cirkels te vergroten. Dan is het nog steeds mogelijk om binnen de ruimte de beste oplossing te vinden.
Dhr. **Kanik** (D66) zegt toe hierover binnen de fractie te zullen spreken.
Aan de hand van geluiden die worden ontvangen lijkt het zo dat de gemeenten niet goed samenwerken met de aangrenzende gemeenten. Zo voelen de gemeenten grenzend aan A'dam zich niet gehoord door A'dam. Gemeenten zouden samen moeten werken om tot de best mogelijke oplossingen te komen. Het proces kan hierdoor versneld worden. De Provincie is de beste overheidslaag om dit te begeleiden. Het aantal regiegebieden in de RES zou uitgebreid moeten worden met elk zoekgebied in A'dam waarvan de effecten grensoverschrijdend zijn. Welke regierol kan de gedeputeerde oppakken om de grensproblematiek snel te adresseren en gaat hij dit doen? De fractie van D66 overweegt hierover een motie in te dienen maar wacht de beantwoording af.
Dhr. **Wijmenga** (CDA) vraagt of het niet beter is dat er ook een akkoord nodig is van de gemeenteraad van de naastgelegen gemeente voordat een windturbine op een grens, zichtbaar voor de buurtgemeente, geplaatst mag worden. Dit is helderder dan dat het geregisseerd moet worden. Wat bedoelt de heer Kanik met regisseren?
Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat de Provincie het gesprek op gang moet brengen en partijen bij elkaar moet brengen zodat men gezamenlijk tot goede oplossingen kan komen. De vraag is hoe het College dit denkt vorm te geven.
Natuur- en milieuorganisaties hebben kritiek geuit op een aantal zoekgebieden die de potentie hebben om kwetsbare natuur aan te tasten. Ook zijn er locaties opgenomen die zijn aangewezen als UNESCO erfgoed. De fractie van D66 wil graag weten wat het betekent voor de natuur als op deze plekken duurzame energie wordt opgewekt. Hoe kijkt GS naar het dringende appel van natuur- en milieuorganisaties. Hoe wordt dit advies meegenomen en is UNESCO aangehaakt bij zoekgebieden dichtbij erfgoed? De natuur- en milieuorganisaties hebben in hun alternatieve plan Wieringerhoek neergelegd. Dit schijnt geen draagvlak te hebben onder lokale gemeentebesturen. De gemeenten laten hier blijkbaar economische belangen prevaleren. Wat is de mening van het College hierover? Gemeenten geven vooral de voorkeur aan zonne-energie in plaats van windenergie. Als de verhouding teveel richting zonne-energie gaat wordt de transitie echter duurder. Ook is de vraag of het wel uitvoerbaar blijft voor netbeheerders. De energierekening moet niet opnieuw neergelegd worden bij toekomstige generaties. Zij hebben ook recht op een betaalbaar energiesysteem.
Draagvlak valt of staat met goede participatie zowel procedureel als financieel. Een goede ondersteuning door de Participatiecoalitie heeft tot nu toe goed gewerkt maar de investering hiervoor van de Provincie houdt per 1 juli a.s. op. Het werk is echter nog lang niet afgerond. Is het College bereid hierin na 1 juli a.s. nog te investeren? De fractie overweegt een motie in te dienen hieromtrent maar wacht de beantwoording af.
D66 vindt het belangrijk dat inwoners een gelijk speelveld hebben vergeleken met commerciële partijen die duurzame energieprojecten willen ontwikkelen. Projecten opgezet door bewoners hebben minder slagkracht omdat zij op vrijwilligers draaien. In andere provincies is hiervoor een ondersteuningsfonds maar deze provincie beschikt niet over een dergelijk fonds. De gedeputeerde heeft eerder aangegeven niet met een dergelijk fonds te zullen komen. Hoe wordt zonder een fonds een gelijk speelveld gecreëerd? Het risico bestaat dat particuliere initiatieven niet van de grond komen omdat de financiële middelen hiervoor bij de energie coöperaties ontbreken. D66 vraagt hiervoor extra aandacht en overweegt een motie.
In Overijssel is het uitdaagrecht betrokken bij de energietransitie. In Staphorst hebben ze een

maatschappelijke tender. Dit zijn voorbeelden die kunnen bijdragen aan participatie. D66 overweegt een motie op het uitdaagrecht en is benieuwd hoe het College tegen deze initiatieven aankijkt.
Er zijn geluiden gehoord over gemeenten waar draagvlak is van bewoners voor windturbines maar waar het tegengehouden wordt door het gemeentebestuur. Dit is onwenselijk en funest voor het draagvlak. Is GS bereid hierover de dialoog te openen met de gemeenten om hen en te overtuigen dat ze een grote verantwoordelijkheid hebben naar de RES regio's.
Het is belangrijk om de jeugd mee te nemen in de energietransitie. In Zeeland is een zogenaamde kinder RES ontwikkeld voor het primair onderwijs. In Noord-Holland heeft een aantal scholen een energy challenge project uitgevoerd. Het aantal scholen dat hieraan deelneemt groeit echter niet hard. Klimaatactie en energietransitie verdient een plek in het primair onderwijs en hoort graag van het College dat energy challenges een vervolg krijgen en actief gepromoot worden. Is de gedeputeerde bereid om ook in Noord-Holland een kinder RES op te stellen waarin wordt aangesloten bij kinderen in het primair onderwijs. D66 overweegt om hierover een motie in te dienen.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) geeft aan dat dhr. Kanik het een moeilijke afweging vindt. De provincie Utrecht stelt het uit. Vindt dhr. Kanik dit wellicht een optie?
Dhr. **Kanik** (D66) vindt het klimaatprobleem zo urgent dat dit niet uitgesteld kan worden.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat zijn fractie met gemengde gevoelens naar de vaststelling van de RES 1.0 kijkt. De VVD is van mening dat de RES zo snel mogelijk verbreed moet worden naar andere duurzame energievormen die minder overlast geven, het landschap minder belasten en die stabieler zijn.
Dhr. **Smaling** (SP) merkt op dat in het debat over de Omgevingsverordening de VVD aangaf dat de VVD tegen wind op land is maar wel voor alles zal stemmen. Dit is voor iedereen al duidelijk. Ook zou de VVD niet openstaan voor moties van oppositiepartijen.
Dhr. **Van Gilse** (VVD) antwoordt dat de VVD de RES zal steunen maar er zijn nog vragen. Ook staat de VVD altijd open voor goede suggesties. Deze worden in de fractie besproken.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) begrijpt dat de heer Van Gilse zich moet houden aan het Coalitieoverleg. In dit overleg is echter niet gesproken over de afstanden. Zij houdt daarom vast aan de minimale afstand van de windturbines tot aan de woningen van 600 m en vraagt of de VVD het hiermee eens is.
Dhr. **Van Gilse** (VVD) antwoordt dat de RES een bottom-up proces is. Dit betekent dat gemeenten zelf mogen bepalen hoe zij met de zoekgebieden omgaan.
Naar aanleiding van de concept RES en de reactienota is te concluderen dat de meeste gemeenten tevreden zijn over hoe het proces uit de gemeenten in de RES staat. Er zijn veel zoekgebieden aangepast en 37 zoekgebieden voor wind zijn afgevallen door de besluitvorming van gemeenteraden. In de RES staat dat de Provincie het voortouw neemt om de ruimtelijke samenhang te bewaken. De regierol is o.a. aangepakt met het Noord-Hollands perspectief op de RES. De gedeputeerde wordt gevraagd of hij het idee heeft dat het perspectief voldoende tot uiting is gekomen in de uitkomst van het RES proces. Zo niet, wat gaat hij doen om hier regie op te voeren?
Dhr. **Van den Berg** (JA21) noemt een filmpje waarin de heer Van Gilse aangeeft dat de 600 m afstand tussen windturbines en woningen behouden zal blijven. De VVD heeft toegezegd voor de Omgevingsverordening te zullen stemmen en dat de RES leidend zal blijven voor het omgevingsbeleid. De 600 m norm gaat er dan vanaf. In 2019 was de VVD hiervan al op de hoogte. Waarom heeft de VVD dan toch aangegeven dat de 600 m norm behouden zou blijven, als dit niet het geval is?
De heer **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat in de Omgevingsverordening een regel is opgenomen dat er een mogelijkheid is om af te wijken van de 600 m. De 600 m is weer vastgelegd tot de

Omgevingsverordening 2022. De VVD heeft er in 2011 als grootste partij voor gezorgd dat de 600 m is ingevoerd. Tot 2022 zijn daarmee vele windturbines tegengehouden. Totdat de nieuwe Omgevingsverordening ingaat, geldt de 600 m norm.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de 600 m norm er in de nieuwe Omgevingsverordening vanaf gaat. Hij is benieuwd of de heer Van Gilse voor of tegen de RES stemt. De RES wordt leidend voor het verdere omgevingsbeleid. Een stem voor de RES is een stem voor het afschaffen van de 600 m norm.
Dhr. **Van Gilse** (VVD) antwoordt dat de 600 m norm geldt in de omgevingsverordening maar er is een uitzonderingsmogelijkheid. In 2019 is een compromis gesloten waarin is gezegd dat de verantwoordelijkheid zo laag mogelijk wordt neergelegd. Dit is in lijn met de RES en in lijn met de Omgevingswet. Vanaf 2011 heeft de VVD gezorgd voor een restrictief wind op land-beleid.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) merkt op dat in de coalitieonderhandelingen in 2019 al is besloten door de VVD dat de 600 m norm gaat verdwijnen. De VVD zou hier eerlijk over moeten zijn tegen de inwoners.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat de RES leidend is. Hij is blij dat de 600 m norm verlengd kon worden van 2020 naar 2022.
De gedeputeerde ziet in diverse gebieden nog conflicten met regionale beschermingsgebieden. Hierover gaat hij nog verder in gesprek. De vraag is wie uiteindelijk de knoop doorhakt. Gaat de gedeputeerde uiteindelijk zienswijzen indienen en hoe wordt PS hierin betrokken? De natuurorganisaties zien nog bedreigingen. Deelt de gedeputeerde deze zorg en zo ja, waarom zijn deze kwetsbare gebieden niet uit de zoekgebieden gefilterd? Wat gaat de gedeputeerde doen om dit alsnog in goede banen te leiden? Enkele insprekers gaven aan dat een aantal zoekgebieden wettelijk strijdig zijn i.v.m. de aanwezigheid van intensief gebruikte volkstuinen met overnachtingsmogelijkheid. Hierdoor zijn het kwetsbare objecten. Het is zeer slordig als dit inderdaad wettelijk niet is toegestaan. Wordt dit alsnog gecorrigeerd?
Volgens de Statenvoordracht wil GS er op aandringen dat zonne-atollen mogelijk worden volgens het alternatief van Duurzaam Leefbaar. Dit is een sympathiek maar nog te prematuur plan. Het idee is bedoeld als substitutie voor wind op land. Het is nog maar zeer de vraag dat de ambities niet worden gehaald als er alsnog gebieden afvallen. Voordat er wordt aangedrongen bij het Rijk moeten de effecten voldoende zijn onderzocht.
De provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit heeft een advies over de RES 1.0 uitgebracht aan GS. Desgewenst kunnen deze adviezen door PS bij de besluitvorming worden betrokken. Wat heeft GS zelf met de adviezen gedaan?
De samenwerking binnen de regio is voor de VVD een punt van zorg. Hoe voert de Provincie de regie als gemeenten er onderling niet uitkomen? Als men niet tot overeenstemming komt, laat de gedeputeerde het dan gebeuren dat gemeenten gerechtelijke procedures aanspannen tegen elkaar? Het plaatsen van windturbines op gemeentegrenzen tast het draagvlak aan. Daarom moet de Provincie hier actief de regie voeren. Buurgemeenten kunnen bovendien woningbouwmogelijkheden verliezen.

GS schrijft in antwoord op de jaarstukken over haar coördinatietaken bij vraagstukken die de gemeentegrens overschrijden dat er niet wordt gemonitord of de inhoudelijke uitkomst van de samenwerkende gemeenten leidt tot een voor alle partijen bevredigende oplossing. De VVD is van mening dat de gedeputeerde op zoek moet gaan naar een oplossing voor dit probleem en overweegt hierover een motie in te dienen.

Gevraagd wordt of de moties en amendementen vanuit de gemeenten in de kaarten en legenda's van de zoekgebieden van de RES 1.0 worden verwerkt. Er is op diverse momenten aangegeven dat er voldoende tijd zou zijn voor moties en amendementen in het proces. De VVD gaat er dan ook vanuit dat deze netjes verwerkt zullen worden met name in het kaartmateriaal. Dit is van belang omdat het kaartmateriaal verwerkt wordt in de Omgevingsvergunning 2022. Spreker vraagt de gedeputeerde

om een toezegging in deze.

Dhr. **Dekker** (FvD) zegt dat het de bedoeling is om in 2030 35 TWh energie op te wekken via wind en zon. In 30 regio's moeten hiervoor plannen worden gemaakt die resulteren in de RES. De voorliggende RES 1.0 schetst contouren en mogelijkheden voor twee regio's. Als de plannen doorgaan zal de provincie de komende jaren ingrijpend veranderen. Veel van het klassieke Noord-Hollandse landschap zal worden verwoest door de vele windturbines en-akkers. Er zal overlast worden ondervonden door burgers vanwege de horizonvervuiling, slagschaduw, schitteringen en brommend geluid. De risico's op stroomstoringen nemen toe en de kosten zullen erg hoog zijn hetgeen burgers zullen merken in hun energierekeningen en belastingen.
Er zijn veel vragen te stellen bij de basisoverwegingen die ten grondslag liggen aan het traject. Vindt de klimaatverandering wel plaats? Helpt de energietransitie ertegen? Zijn zon en wind de enige logische oplossingen? Deze vragen zijn nu niet aan de orde.
De FvD is faliekant tegen de ontwikkeling en is van mening dat het plan van tafel moet. Voor een optimale aanpak voor Noord-Holland zou bekeken moeten worden hoe de CO2-uitstoot beperkt kan worden. Dit kan door over te stappen op kernenergie. Tot die tijd kan aardgas worden gebruikt als schone energiebron. Geleidelijk kan overgestapt worden van aardgas naar kernenergie. Hierdoor kan de onbetrouwbare, landschap verwoestende, overlast veroorzakende en onbetaalbare wind- en zonne-energie overgeslagen worden. Dit is aanzienlijk CO2-efficiënter dan de huidige plannen. De heer Dekker hoort graag de zienswijze van de gedeputeerde hierop.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de ambitie om in 2030 35 TWh energie op te wekken uit zonne- en windenergie aanvankelijk op veel enthousiasme van de burgers kon rekenen. Toen de energietransitie de achtertuin van de inwoners bereikte kwam hier een einde aan. Er volgde een maatschappij breed protest. De bouw van windturbines kost veel geld, ontsiert het landschap, laat de huizenprijzen kelderen, zorgt voor overlast en kan zelfs invloed hebben op de gezondheid van de direct omwonenden. De reden dat er zoveel windturbines nodig zijn en worden bijgebouwd is de datacenterstrategie. De Provincie rolt met dit beleidsdocument de rode loper uit voor multinationals. De stroom die zij op grote schaal gebruiken voor hun datacenters wordt opgewerkt door windturbines. Hier heeft JA21 bezwaar tegen. De stroom die wordt opgewerkt door de Noord-Hollandse windturbines wordt op termijn volledig opgeslokt door de datacenters.
JA21 wil dat aardgas in de komende periode standaard onderdeel blijft van de energiemix, ook voor het opwekken van elektriciteit. Energiebesparing moet als standaardpijler worden opgenomen in de RES. De Noord-Hollandse datacenterstrategie moet opnieuw tegen het licht worden gehouden.
Op landelijk niveau moet er ingezet worden op de bouw van meerdere kerncentrales.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) geeft aan dat zijn fractie moeite heeft met windenergie in natuurgebieden zoals de zoekgebieden bij Marken, het landje van Geijsel en het IJmeer. Men ziet daar liever alternatieven zoals de Schermer, Purmer-Noord en in Zaanstad langs het Noordzeekanaal. D.m.v. van een motie zal de fractie proberen hier verschuivingen in aan te brengen. De bescherming van dieren en diersoorten moet steviger worden aangepakt dan in de handreiking is opgenomen. Motie 125 is nog niet afgedaan omdat het nog niet verankerd is in de Omgevingsverordening 2022. De biodiversiteitscrisis en de klimaatcrisis zijn niet los van elkaar te zien. De biodiversiteitscrisis vormt zelfs een groter gevaar dan de klimaatcrisis. Er is inzake de locaties voor windturbines veel gaande in A'dam en de buurtgemeenten. De zoekgebieden zijn in veel gevallen ontzettend klein. Is het nodig om voor nog 7 windturbines in A'dam zoveel weerstand te creëren?
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt de heer Hollebeek of hij achter de ideeën van de heer Klein (CU) kan staan.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) zegt dat hij het eens is met het schrappen van de reservegebieden in A'dam. Ook inzake de WHO-norm is spreker het eens. Het criterium van 47 dB is gebaseerd op het gegeven dat 9% van de mensen binnenshuis en 20% van de mensen buitenshuis overlast mogen ondervinden. Deze norm is zo streng omdat het anders in dichtbevolkte gebieden zoals A'dam niet mogelijk zou zijn om windturbines te plaatsen. Dhr. Hollebeek vindt het punt van de volkstuinen plausibel. Hij zal dit punt bespreken binnen zijn fractie.
De Provincie geeft aan dat er gesproken wordt met de buurtgemeenten. De wethouders van de buurtgemeenten geven aan dat deze gesprekken moeizaam verlopen. Enige regie hier is op zijn plaats. De fractie vindt het bijzonder jammer dat de participatiecoalitie per 1 juli a.s. afloopt en wil meegaan met de eventuele motie van dhr. Kanik hierover.
Dhr. **Wijmenga** (CDA) wijst op de opmerkingen van dhr. Hollebeek over het schrappen van locaties. Hiervoor zullen wel alternatieven moeten komen. Hoe ziet dit plan b van de PvdD eruit?
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) antwoordt dat hij drie gebieden noemt die af zouden moeten vallen en noemt ook drie nieuwe gebieden. Daarnaast waren de gebieden in A'dam-Noord reservegebieden.
Dhr. **Wijmenga** (CDA) geeft aan dat de PvdD tegen kernenergie is en tegen windturbines bij natuurgebieden. Hij vraagt hoe er dan uiteindelijk voldoende alternatieven overblijven.
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) antwoordt dat de PvdD voorstander is van zon- en windenergie in grote droogmakerijen, grote ruimtelijke structuren en langs bestaande infrastructuren. Hier zijn nog voldoende locaties.

Dhr. **Smaling** (SP) zegt dat het voor zijn fractie duidelijk is dat een energietransitie noodzakelijk is. Het voorliggende plan heeft echter nog teveel bizarre kanten. De zoekgebieden voor windturbines doen veel stof opwaaien. Dit werd o.a. duidelijk door het grote aantal insprekers.
Er is door het RIVM een verband aangetoond tussen toename van geluid en hinder. Dit kan leiden tot klachten en ziekten. Er is twijfel over windturbines zo dichtbij woningen.
Spreker zou graag een overzicht ontvangen van het verlies aan woningwaarde als het voorliggende plan wordt geïmplementeerd. Tot 2019 bedroeg het verlies aan woningwaarde door windturbines € 5 miljard. Pas als de planschade meer dan 4% van de woningwaarde betreft, kunnen woningeigenaren een beroep doen op planschade. Dit is geen prettig vooruitzicht voor woningeigenaren. Gevraagd wordt naar de stand van zaken van de 50% financiële participatie. Als dit wordt geïmplementeerd komt dit dan ten goede aan de mensen die in de directe omgeving wonen van de turbines?
Inzake de gemeente de Ronde Venen is een motie ingediend om dit gebied te ontzien. Raadsleden en griffie van de Ronde Venen bleken echter niets af te weten van deze motie. Ook wordt in sommige gemeenten gezegd dat als de gemeenteraad niet akkoord gaat met de aangedragen zoeklocaties, de Provincie het over neemt. Tot een bepaald aantal MW is de gemeente het bevoegd gezag, daarboven is dat pas de provincie. Dit is echter pas later aan de orde en nog niet in deze fase van de zoekgebieden. Spreker krijgt hier graag een reactie op.
Voor de gebieden die op de Werelderfgoedlijst staan, wordt een afsprakenkader opgesteld. Dhr. Smaling vindt het zeer onwenselijk als er wordt ingebroken op locaties als deze met een mondiale waarde. Hij hoort hier graag een reactie op.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) zegt dat in 2012 een aanvraag werd gedaan voor windturbines in de Noorder Ijplas. De VVD heeft dit toen tegengehouden omdat er niet werd voldaan aan de 600 m norm. Mw. Van Soest roept alle fracties op om achter het voorstel van dhr. Klein te gaan staan. Sommige gebieden zijn bijzondere natuurgebieden of gebieden op de Werelderfgoedllijst. Er is een quickscan uitgevoerd maar hier is geen conclusie uit getrokken. Kan de gedeputeerde hier op ingaan? Inmiddels zijn de geluidsnormen aangepast en de afstandsgrenzen worden verkleind. Het

voelt alsof de bevolking van Noord-Holland in de maling wordt genomen. Spreker maakt hier ernstig bezwaar tegen. Vanwege de gezondheidsrisico's voor de inwoners hebben veel gemeenten het laten afweten. De fractie steunt de moties van het CDA en DENK en zou het onderwerp op 28 juni a.s. graag nog een keer bespreken.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) geeft aan dat zijn fractie begin maart jl. de gedeputeerde heeft verzocht om problemen tussen buurgemeenten op te lossen. Dit leek een positieve verandering. Op 19 april jl. nam de gemeenteraad van Oostzaan een ongekend harde motie aan waarbij zelfs de lokale VVD en GL-fracties aangeven niet serieus genomen te worden door zowel A'dam als de provincie. De samenwerking binnen de werkgroep valt erg tegen en brieven worden niet beantwoord. Helaas is Oostzaan niet de enige gemeente die niet wordt gehoord. Na gestelde vragen hierover gaf de gedeputeerde aan dat er goed overleg plaatsvindt en dat een aantal casussen extra aandacht krijgen van GS. Helaas kwamen gebieden zoals Noorder IJplas niet voor in deze lijst. Het leek alsof het A'damse bestuur een vrijbrief heeft gekregen om zich zo op te stellen. In de vorige PS heeft dhr. Koyuncu samen met collega's geprobeerd het probleem onder de aandacht te brengen via een motie. De coalitie vond dit een overbodige motie omdat het toch snel zou worden behandeld. Het probleem is echter nog steeds niet opgelost. De gedeputeerde wil slechts een faciliterende rol spelen. Hiermee schuift GS de problemen van zich af. Dit is jammer omdat GS de verantwoordelijkheid heeft als regiehouder. In Zaanstad is een motie ingediend. Men is daar niet blij met de gang van zaken en geven een laatste dringende waarschuwing. Als het College nog langer wegkijkt kan de situatie escaleren. Spreker ontvangt hierop graag een reactie.
Er zijn flinke ontwikkelingen inzake onderzoeken naar gezondheidseffecten. Het RIVM heeft aangegeven dat het lage frequentiegeluid, de slagschaduw en andere veiligheidsrisico's voor mentale en fysieke problemen zouden kunnen zorgen. Er wordt hier nog meer onderzoek naar gedaan. De coalitie ontkent en bagatelliseert de risico's op dit moment. Kunnen we er zonder enorme financiële consequenties voor zorgen dat de windturbines worden stilgezet of weggehaald? De bestuurders in de toekomst zullen dit probleem op moeten lossen. Kan GS de mogelijkheden voor ontbindende voorwaarden bekijken zodat windturbines zonder al te veel financiële consequenties weggehaald kunnen worden indien uit onderzoek blijkt dat de vastgestelde locatie schadelijk is voor de volksgezondheid of vanwege andere redenen bezwaarlijk is. Het moet aan de voorkant goed geregeld worden. De fractie overweegt hierover een motie in te dienen en vraagt de reactie van de gedeputeerde.
In het werkinstructieboek van Vestas, een van de windturbineontwikkelaars, staat dat de monteur 400 m afstand moet houden van de windturbine tenzij dit nodig is. Ook bij brand moet er minimaal 400 m afstand worden gehouden. De medewerkers van Vestas verblijven maar korte tijd bij de windturbine en moeten 400 m afstand houden. Via de RES laat de Provincie mensen voor lange tijd onder windturbines slapen. Hoe kan dit worden uitgelegd aan de mensen?

*De **voorzitter** schorst de vergadering om 20.05 uur voor 10 minuten.*

*Om 20.15 uur heropent de **voorzitter** de vergadering.*

Gedeputeerde **Stigter** memoreert dat in 2019 afspraken zijn gemaakt met het Rijk over het minderen van CO2-uitstoot met 49%. In de volle breedte van de samenleving worden maatregelen getroffen om de uitstoot van CO2te verminderen. en onderdeel ervan is dat de provincie op zoek gaat naar plekken waar duurzame elektriciteit kan worden opgewekt. Er zijn ook afspraken gemaakt over wat er op zee kan worden gewonnen. Na vaststelling van het Klimaatakkoord is de doelstelling op zee verder toegenomen waardoor het de komende jaren verdubbelt.

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt of bij een extra opgave voor elektriciteit deze turbines op zee geplaatst moeten worden.
De heer **Stigter** geeft aan dat dit correct is. Door o.a. de elektrificatie van de industrie zal de behoefte aan elektriciteit de komende jaren verder toenemen. Bij een verdere toename wordt in eerste instantie gekeken naar opwekking op zee.
De heer **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat in de vorige Statenvergadering zijn fractie een motie heeft ingediend waarop de heer Stigter een negatief preadvies heeft gegeven. Hierin werd voorgesteld dat de RES zou worden uitgevoerd (35 TWh) en de rest elders. Waarom is deze motie negatief gepreadviseerd?
De heer **Stigter** heeft de bedoelde motie niet scherp voor ogen.
De heer **Van den Berg** (JA21) licht toe dat in de motie is aangegeven dat JA21 een moratorium wil op het plaatsen van windturbines en zonnepanelen boven de 35 TWh.
De heer **Stigter** geeft aan dat de afspraak in het Klimaatakkoord is gemaakt dat er RES'en worden opgesteld met een minimal bod van 35 TWh. Op het moment dat er aanvullende doelstellingen komen worden deze in eerste instantie op zee gezocht.
Er ligt een RES voor Noord-Holland Noord en een RES voor Noord-Holland Zuid voor. Er is goed geluisterd naar de samenleving. De concept RES is op veel plekken aangepast mede op aangeven van de bewoners. Er is hard gewerkt aan deze opgave. Het is duidelijk dat wind en zon reacties oproepen want het heeft impact op de leefomgeving en mensen maken zich zorgen over hun gezondheid. Daarnaast ligt er een enorme opgave. Spreker is blij om te zien dat de gezamenlijke partijen in Noord-Holland hun gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben genomen om te komen tot RES'en die laten zien dat een verantwoordelijkheid soms een lastige boodschap neerleggen betekent. De heer Van Gilze vroeg hoe dit zich verhoudt tot het Noord-Hollands perspectief. Spreker is hier tevreden over. In het Noord-Hollands perspectief is een aantal doelstellingen opgenomen waarin rekening wordt gehouden met beschermingsregimes rondom natuur, werelderfgoed en landschap. Als de RES'en hier naast worden gelegd dan scoort dit een ruime voldoende. De concept RES is veelal aangepast aan de hand van de inbreng van de inwoners. Met het Noord-Hollands perspectief is een goede toon gevonden in hoe de RES opgesteld zou moeten worden. Aan de voorkant van de RES is veel aandacht gegeven aan participatie. Veel andere provincies hebben het participatietraject in deze fase nog niet opgepakt. Het wordt veelal ingebracht op het moment dat er een concreet voorstel ligt. Omdat het nog weinig concreet was heeft het tot veel verwarring geleid. Toch is spreker blij dat het participatietraject zo vroeg is gestart. Het heeft zich vertaald in het vervolgtraject.
Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of het niet te laat is. De gezondheidsklachten nemen veelal toe als mensen niet betrokken zijn geweest.
Dhr. **Stigter** denkt niet dat participatie kan worden opgestart voordat er een idee is. De trajecten zijn begonnen met een kaart van een regio waarop werd aangegeven of er mogelijkheden werden gezien. Dit vroege moment van participatie heeft ook tot verwarring geleid omdat het beeld ontstond dat in zoekgebieden windturbines gerealiseerd zouden worden.
Dhr. **Smaling** (SP) zou het participatieproces op een andere wijze inrichten en niet met kaarten en locaties.
Dhr. **Stigter** denkt dat het juist goed is om mensen te betrekken in de beginfase waarin er alleen een ambitie en een opgave liggen en er met elkaar wordt gekeken waar de ambitie kan worden gerealiseerd. In de RES is het participatietraject gestart en dit wordt stap voor stap verder uitgewerkt. Ook de zoekgebieden worden verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Gekeken wordt wat er wel en niet kan.
Dhr. **Klein** (CU) is het eens met de gedeputeerde. Als er zoekgebieden zouden zijn die de basis vormen voor het verdere gesprek waarbij gekeken wordt wat er binnen die zoekgebieden de beste plekken zijn dan loopt het redelijk. In A'dam zijn echter ontzettend kleine zoekgebiedjes waarbij het

hele idee van zoekgebieden mis is gegaan. Op die plekken werkt deze werkwijze niet.
Dhr. **Stigter** geeft aan dat de in A'dam overgebleven zoekgebieden erg gevarieerd zijn. Soms is het een groot gebied waarin alle opties nog open zijn. Soms zijn het locaties die er al waren en die opnieuw opgenomen zijn in de RES. Alle locaties waar ontwikkelingen kunnen komen, zoals de haven, zijn opgenomen in de RES. Dit heeft geresulteerd in een variatie in omvang en concreetheid van de zoekgebieden.
Dhr. **Klein** (CU) geeft aan dat er ook situaties zijn waarbij een zoekgebied feitelijk geen zoekgebied genoemd kan worden omdat het te klein is. Daar is veel misgegaan in de beeldvorming en in het gevoel van mensen dat er nog serieus wordt gekeken.
Dhr. **Stigter** zegt dat dit per zoekgebied verschillend ligt. Er zijn zoekgebieden en er zijn reservezoekgebieden. In de communicatie naar buiten toe blijkt onduidelijkheid te zijn over de status van de reservezoekgebieden. Het gaat met name om Hollands Kroon en A'dam. Spreker zal zijn collega's vragen om daar duidelijker te communiceren wat precies het karakter is van een reservegebied.
Het is een grote en ingewikkelde opgave. Er zijn veel zorgen over groen en landschap, over gezondheid, participatie is aan bod gekomen, er is discussie over het bod, er zijn problemen met het net in sommige plaatsen en op andere plaatsen kunnen geen zonnepanelen meer worden geplaatst omdat het net het niet meer aan kan. Ook komt de regionale afstemming en samenhang terug. Dit zijn allemaal relevante thema's die vanavond aan bod zullen komen. Er is met veel inzet en passie gewerkt door alle partijen. Spreker hoopt op waardering van de PS voor dat werk en voor het resultaat dat er ligt.
Participatie kan zorgen voor draagvlak en de creatieve inbreng van bewoners. Participatie en draagvlak liggen in elkaars verlengde maar zijn niet hetzelfde: met participatie kan men toch tegenstander blijven en zonder participatie kan men voorstander zijn. Bij ingrepen in de leefomgeving van bewoners moet de overheid altijd streven naar een zo maximaal mogelijk draagvlak. De Provincie is heel actief geweest in de participatie richting de gemeenten. Het voortouw van de participatie lag en ligt bij de gemeenten. Dat is de overheid die het dichtst bij de inwoners staat. De provincie heeft zoveel mogelijk de gemeenten hierin ondersteund o.a. financieel in de vorm van de participatiecoalitie maar ook in de vorm van handreikingen. Er zijn 200 bijeenkomsten georganiseerd met in totaal 5000 aanwezigen. Overigens wordt de participatiecoalitie voortgezet na 1 juli a.s. Er is een brede waaier aan participatievormen gebruikt maar in de eerste fase is gebleken dat het moeite kost om jongeren aan te spreken. Bij de bijeenkomsten waren vooral uitgesproken voorstanders en uitgesproken tegenstanders aanwezig. De middengroep die niet bij voorbaat voor of tegen is, is veel lastiger te bereiken. Het formele inspraakbeleid moet nog starten op het moment dat de RES'en indalen in het omgevingsbeleid. Er kan dan ingesproken worden over de RES'en en alle bezwaar- en beroepsmogelijkheden staan dan open.
Mede gedwongen door Corona zijn veel bijeenkomsten digitaal georganiseerd. Hierdoor zijn meerdere vormen van participatie mogelijk die ook gericht kunnen worden op lastig te bereiken groepen. De digitale bijeenkomsten worden gecontinueerd. Naar aanleiding van een motie van de CU heeft de heer Stigter eerder toegezegd om het informatietraject te evalueren.
Financiële participatie is een specifieke vorm van participatie en kan een belangrijke bijdrage leveren aan draagvlak. Er wordt momenteel gewerkt aan een beleidskader omtrent financiële participatie. Hierin wordt ingegaan op de verschillende manieren waarop dit vorm kan worden gegeven zoals een omgevingsfonds en andere varianten. Er wordt gekeken naar voorbeelden elders in het land. De bedoeling is dat een zo breed mogelijke groep gebruik kan maken van de financiële participatie. Gedurende het traject is geprobeerd om jongeren te betrekken via social media en sinds kort ook Tik Tok. Het is goed om in de evaluatie te kijken naar de vormen van informatie die zijn gebruikt.
De ondersteuning blijft gecontinueerd in het vervolgproces. De participatiecoalitie is een van de

vormen waarin dit wordt gecontinueerd.
De regionale afstemming is een belangrijk thema. In de vorige Statenvergadering is door spreker gezegd dat er is aangehaakt bij alle regiodiscussies die zichtbaar zijn.
Er is een overzicht van waar die discussies zich voordoen. De zorgen zijn gehoord. De gekozen woorden corresponderen niet altijd met de signalen die worden ontvangen. Dhr. Stigter zal contact opnemen met zijn collega in A'dam en aangeven dat de signalen niet corresponderen met wat hij hoort van collega-bestuurders. Dit gaat met name over een aantal A'damse voorbeelden. Het gesprek zal worden aangegaan over hoe dit verbeterd kan worden.
Er is contact met wethouders o.a. in werkgroepen. Er is echter een verschil in wat een bestuurder naar buiten brengt en wat een raad naar buiten brengt. Dit zorgt voor onduidelijkheid. Spreker zal naar de bestuurders toe expliciet aangeven dat als er contact is en men is tevreden over dit contact, de raad hierover geïnformeerd dient te worden. Als men niet tevreden is over hoe het contact loopt dan hoort hij deze signalen graag. Tot nu toe zijn deze signalen niet ontvangen.
Dhr. Stigter zegt toe dat hij zelf aan tafel gaat zitten daar waar het niet voldoende loopt.
Dhr. **Kuyuncuk** (DENK) dankt de gedeputeerde voor de toezegging om in gesprek te gaan met A'dam en andere gemeenten. Hij vraagt om een terugkoppeling over de eerste uitkomsten hiervan voor de Statenvergadering.
Dhr. Stigter zegt dit toe.
Het totale bod bedraagt bijna 6,5 TWh. Dit correspondeert ongeveer met het verbruik in de provincie. De verwachting is dat er nog wat zoekgebieden afvallen of verkleind worden. Het is goed om richting de RES 2.0 te kijken of er locaties zijn die nu niet naar boven zijn gekomen maar die gezien de opgave interessant zijn om te bekijken. Er is gekeken naar de rapportages over de 35 TWh. Het beeld van wat de heer Visser heeft gepresenteerd gaat uit van wat er nu al staat en wat er in de pijplijn zit in de ruimtelijke procedures en subsidieaanvragen. Dit alles telt op tot naar verwachting 34 TWh. Een deel van wat in de pijplijn zit zal nog afvallen en in de RES staan plannen opgenomen die al bestaan. Tenslotte wil de Provincie komen tot een bod van minimaal 35 TWh. Het is gezien de omvang en de opgave niet verboden om hier wat boven te zitten. Naar de toekomst toe is de opgave groot genoeg. Er is uitsluitend gekeken naar wind op land. Wind op zee zal in de toekomst alleen maar toenemen. Kernenergie kan een interessante optie zijn op de langere termijn maar hier moet nog verder onderzoek naar worden gedaan. Het is daarom geen alternatief om in 2030 al te komen tot de 35 TWh. Het Rijk is bezig met dit onderzoek naar kernenergie.
Er zijn veel gebieden die het waard zijn om beschermd te worden. Er zijn hiervoor verschillende beschermingsniveaus. Sommige gebieden worden beschermd vanuit Europese regelgeving t.a.v. weidevogels en hier is feitelijk niets mogelijk. Andere gebieden die beschermd worden maken maatwerk mogelijk. Dit maatwerk is aan de orde bij de concretisering van de zoekgebieden. De meest gevoelige gebieden uit de concept RES zijn weggevallen in het proces richting de RES 1.0.
Het project omtrent de zonne-atollen is in potentie interessant waarbij wordt gekeken of energieopwekking, recreatie en natuur met elkaar verbonden kunnen worden. Het eerste ecologische onderzoek gaf een positief resultaat. Het voorstel is om stap voor stap verder te verkennen of de combinatie van energieopwekking, versterking van de natuur en recreatie mogelijk is. Blijkt dit ecologisch onverantwoord te zijn dan wordt het stopgezet.
Dhr. **Van Gilze** (VVD) vraagt of er gedurende het onderzoek naar zonne-atollen nog niet wordt aangedrongen bij het Rijk op het aanleggen hiervan.
Dhr. **Stigter** antwoordt dat het Rijk nodig is als bevoegd gezag voor het IJsselmeer. Daarom wordt aangedrongen op deelname van het Rijk aan de onderzoeken en het gezamenlijk verkennen van de mogelijkheden.
Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt of de gedeputeerde van plan is de natuurorganisaties voor de Wieringerhoek hierin mee te nemen.

Dhr. **Stigter** antwoordt dat het project van de zonne-atollen draagvlak heeft bij de gemeente Hollands Kroon/Medemblik. Het alternatief van de natuurorganisaties heeft bij de betreffende gemeente geen draagvlak omdat landbouwgrond gebruikt wordt voor opwekking van duurzame elektriciteit. De LTO heeft zich hier negatief over uitgesproken. Het is dan niet zinvol om de natuurorganisaties hierin te betrekken. Wel kan samen met gemeenten met LTO worden gesproken om te bepalen of er nuance in hun mening zit omdat sommige individuele boeren een andere opvatting hebben. Het is goed om de opvatting van de individuele boeren te betrekken bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van duurzame opwekking op landbouwgrond.
Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) wijst op diverse publicaties waarin wordt gezegd dat de RES onwettig is en in strijd is met het Europese recht. Zij vraagt om een reactie hierop van de gedeputeerde.
Dhr. **Stigter** antwoordt dat hier eerder over is gesproken. Er is advies gevraagd aan de landsadvocaat met name om de SMB-beoordeling vanuit Europa. Het advies is dat er geen strijdigheid in zit met name omdat er al een pilot is uitgevoerd en goed gedocumenteerd wordt welke bijeenkomsten worden bijgewoond en wat hier is besproken. Met deze twee principes wordt voldaan aan de voorwaarden.
Inzake woningbouwregimes hebben we hier te maken met de zelfde verordening. Ook bij woningbouw wordt altijd gekeken of het de kernkwaliteiten aantast. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen een windturbine of een woning. Zonne-energie wordt gezien als een tijdelijke ingreep en een woning als een definitieve.
Dhr. **Wijmenga** (CDA) merkt op dat bij de kernkwaliteit openheid van landschap windturbines een veel groter impact hebben op de openheid dan woningen. Hij kan de opmerking van de heer Stigter daarom niet goed plaatsen.
Dhr. **Stigter** geeft aan dat een windturbine minder passend is bij een kernkwaliteit open landschap maar een zonnepaneel dat niet hoger hoeft te zijn dan een meter kan dat wel. Het zal per gebied echt om maatwerk te gaan.
De hotspotkaarten worden meegenomen in de verdere concretisering van de zoekgebieden. Er is een handreiking opgesteld waar de natuurorganisaties tevreden over waren. Deze handreiking wordt betrokken bij de concretisering van de zoekgebieden. Daarnaast is de verordening heel duidelijk over wat er wel en niet kan inzake bescherming van flora en fauna.
Alle plannen zullen worden getoetst aan de landelijke regelgeving inzake geluid, slagschaduw en externe veiligheid.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt wat de gedeputeerde vindt van het veiligheidsadvies van Vestas aan hun medewerkers om 400 m afstand van windturbines te houden terwijl de afstand tussen windturbines en volkstuinen straks veel minder is.
Dhr. **Stigter** geeft aan niet alle veiligheidsvoorschriften van windenergieproducten te kennen. Hij kan dit dan ook niet goed beoordelen. Inzake geluidsnormen zullen berekeningen moeten worden gemaakt. Dit is veel slimmer dan het hanteren van een absolute afstandsnorm.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) biedt aan de werkinstructie naar de heer Stigter te sturen. Het lijkt hem handig om dit mee te nemen in de overwegingen.
Dhr. **Stigter** zegt toe hiernaar te zullen kijken.
Dhr. **Van Gilze** (VVD) is van mening dat er wel degelijk strijdigheid is inzake de volkstuinen die dichtbevolkt zijn en waar soms voor langere tijd wordt overnacht. Hij verzoekt de gedeputeerde dit na te kijken voor de vergadering van de PS.
Dhr. **Stigter** zegt toe de Bevi naast de huidige plannen te zullen leggen.
Ten aanzien van de opmerking van mevrouw De Vries over een CO2-afname uitsluitend op papier geeft de heer Stigter aan dat dit hier niet aan de orde is. De RES is zeer concreet. Er is geen sprake van papieren winst. Werkgelegenheid en scholing zijn belangrijke zaken die op verschillende manieren worden opgepakt o.a. in het kader van moties 41 en 42 en de bijdrage vanuit Brussel voor

het IJmondgebied. Dit vertaalt zich met name in werk in de installatiebranche (MBO-niveau).
Spreker is al eerder ingegaan op de A'damse aanpassingen. Er is een bottom-up aanpak afgesproken met elkaar. Hieruit komen zoekgebieden naar voren. Het is passend in de rol van de Provincie om deze zoekgebieden te toetsen aan provinciale regelgeving. Het is niet de bedoeling om een aantal A'damse gebieden te verwijderen. Hiertoe is geen aanleiding vanuit de provinciale rol en belangen. Wel zal de A'damse collega gevraagd worden duidelijker te communiceren over de status van reservezoekgebieden.
De discussie over de WHO-normen zal moeten worden gevoerd tijdens de bespreking van de verordening. Bij de verordening wordt er gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving t.a.v. geluidshinder. Bij deze berekening zal worden aangesloten. Wel zal richting Rijk en RIVM uit worden gedragen dat er een nader onderzoek wordt uitgevoerd. Hetgeen door het RIVM vorige week is gecommuniceerd is niet bedoeld als aanleiding om de normendiscussie opnieuw te voeren. Het is bedoeld om gestroomlijnde informatie te verschaffen over alle waarheden en onwaarheden die rondgaan.
Op volkstuinen komt de gedeputeerde terug. Ook over de afstemming met de buurgemeenten zijn enkele toezeggingen gedaan. De hotspotkaarten worden meegenomen in de verdere uitwerkingen. De financiële participatie wordt verder uitgewerkt in de handreiking. Er zal voor worden gezorgd dat vele partijen, inclusief mensen met een kleine beurs, hier gebruik van kunnen maken.
Met het oog op kostenoverwegingen zou het mooist zijn als er een 50/50 verhouding ontstaat tussen zon en wind. Op dit moment is dit niet het geval. Dit leidt tot een latere aansluiting van zoekgebieden. Hier betalen we uiteindelijk als samenleving een prijs voor. Met de netbeheerders worden gesprekken gevoerd over systeemoptimalisatie.
Het belangrijke advies over de ruimtelijke samenhang is geëffectueerd in 10 gebieden in Noord-Holland waar de Provincie samen met de gemeenten de regie gaan voeren over het bewerkstelligen van de ruimtelijke samenhang.
Uiteraard hebben alle moties en amendementen die zijn aangenomen door de gemeenten of de Staten een status. Deze zullen worden verwerkt in de RES viewer en komen in het kaartmateriaal van de omgevingsverordening. Het lastige is dat sommige raden al hebben ingestemd met de RES 1.0. Het is niet de bedoeling om na vaststelling van de RES 1.0 in de PS er een nieuwe ronde volgt onder alle gemeenten.
Mw. Van Soest (50plus/PvdO) merkt op dat de Bevi ook gaat over volkstuinen.
Dhr. Stigter geeft aan hier goed naar te zullen kijken voorafgaand aan het volgende overleg.
Het is interessant om de alternatieven die dhr. Hollebeek noemt te bekijken maar er is bewust voor een bottom-up proces gekozen en de RES 1.0 is hiervan het resultaat.
Geluid is een serieus punt, het geeft hinder en dit kan gezondheidsschade opleveren. Het is dan ook goed dat hier landelijke regelgeving voor is die beschermt tegen geluidsoverlast. T.a.v. geluidsniveaus van windturbines bevindt Nederland zich in de midden categorie van Europa. Het is altijd goed dat er onderzoek uitgevoerd blijft worden. Op dit moment is er geen reden om te denken dat de normen niet voldoen. Er is dan ook geen reden om uit voorzorg de geldende landelijke regelgeving niet van toepassing te verklaren. Met het aansluiten bij de landelijke regelgeving hebben we een goed beschermingsniveau.
De zoekgebieden moeten verder geconcretiseerd worden en er moeten nog veel keuzes worden gemaakt. Winst en verlies en planschade kunnen hierdoor nog niet worden bepaald.
Dhr. Stigter weet niet precies welke quickscan mw. Van Soest precies bedoelde.
Op het moment dat er een vergunde situatie is dan ontstaat er een recht om dit te kunnen realiseren. Als dit recht wordt ontnomen ontstaat er recht op een schadevergoeding. Als uitgegaan wordt van de bestaande wet- en regelgeving zal er geen schade ontstaan.

De **voorzitter** dankt dhr. Stigter voor het beantwoorden van de vragen.
Na een schorsing van 5 minuten opent de voorzitter de tweede termijn.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) zegt dat de gedeputeerde aangaf niet te verwachten dat er locaties voor windturbines worden geschrapt omdat ze zijn bepaald op basis van de geldende normen. Dit is echter geen argument. Dit is ook het geval bij Tata Steel en hier kan niets worden gedaan omdat de landelijke normen zo laag zijn.
Dhr. **Stigter** schat in dat er zoekgebieden zijn die verder geconcretiseerd moeten worden en waar A'dam een gezondheidsonderzoeken aan heeft gekoppeld. Hij is er daarom van overtuigd dat er veranderingen zullen komen in de zoekgebieden mede op basis van het gezondheidsonderzoek. Als locaties passen binnen wet- en regelgeving dan kunnen ze gerealiseerd worden.
Dhr. **Koyuncu** (DENK) verzoekt de gedeputeerde om te bekijken of er ontbindende voorwaarden vastgesteld kunnen worden.
Dhr. **Stigter** antwoordt dat we nog niet in de fase van vergunningen zitten. Dit is nog de fase van het toewerken vanuit zoekgebieden naar projectlocaties. De vergunningen komen daarna. In die verschillende stappen wordt gekeken naar gezondheidseffecten. Dit is de fase waarin voorkomen moet worden dat mensen gezondheidsschade oplopen van de windturbines. Regelgeving is hiervoor een belangrijk toetsingskader.
Dhr. **Van Gilze** (VVD) vraagt naar de status van het advies van de provinciale adviseur voor ruimtelijke kwaliteit.
Dhr. **Stigter** geeft aan dat het een veelomvattend advies is. Sommige adviezen zijn al toegepast in de praktijk. Sommige adviezen moeten verder worden vormgegeven in de volgende fase. Er staan geen adviezen in waar PS het niet mee eens is.

Mw. **De Vries** (PvdA) spreekt haar waardering uit voor de enorme hoeveelheid werk die is verzet door ieder die betrokken is bij de RES. Besparen door isolatie en energiebesparende apparatuur is erg belangrijk. Er is ook een besparingsnoodzaak in het bedrijfsleven. Op alle mogelijke manieren moet hierop ingezet worden. Het is helaas geen onderdeel van de RES maar dit betekent niet dat er geen aandacht voor moet zijn. Er moet voor worden gezorgd dat we met bestaande en beproefde methoden aan onze energiebehoefte kunnen voldoen. De fractie is blij met de inzet van de gedeputeerde in de participatie. Voor een aantal doelgroepen mag de participatie nog wat steviger en doeltreffender worden neergezet. Het is belangrijk dat niemand buiten boord blijft. De fractie overweegt op dit punt een motie in te dienen om de gedeputeerde te steunen bij zijn inspanningen.
Motie 138 over kansen voor nieuwe banen in de energietransitie: er gebeurt het een en ander maar we zijn nog lang niet klaar met dit onderwerp. Zolang er een groot tekort is aan technici en niet iedereen is aangehaakt zou mw. De Vries het onderwerp graag op de agenda houden.
Inzake binnendijks is mw. De Vries blij met de inspanning van de gedeputeerde. Overwogen wordt om een motie in te dienen om de gedeputeerde te steunen bij zijn inspanningen.

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt bevestiging dat de participatiecoalitie na 1 juli a.s. ook nog wordt gefinancierd. Spreker heeft nog geen antwoord ontvangen over zijn vraag over een gelijk speelveld voor burgers en bedrijven, het uitdaagrecht en zijn vragen over Energy Challenges en een kinder RES.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) heeft waardering voor het lopende proces en het feit dat er zoekgebieden zijn afgevallen. De moties waarin de 600 m norm en het maximum van 35 TWh als absolutisme worden gezien zullen door zijn fractie niet worden ondersteund. Geluidsoverlast en slagschaduw zijn

afhankelijk van de plek en de windrichting. 600 m is daarbij te absoluut.
De Noorder IJplas is wel degelijk een gemeentegrens tussen A'dam en Zaanstad.
Motie 125 is nog niet afgedaan omdat nog niet zichtbaar is hoe deze motie in de omgevingsverordening 2022 terechtkomt.
Spreker sluit zich aan bij dhr. Van den Berg dat energiebesparing en isolatie belangrijk zijn omdat energie die je niet gebruikt ook niet opgewekt hoeft te worden.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) geeft aan dat er nog veel onderzocht moet worden inzake het geluid van windturbines. De fractie vraagt om dit goed uit te zoeken omdat windturbines een specifiek soort geluid produceren en het geluid dag en nacht doorgaan als de turbine niet wordt uitgeschakeld. Een deel van de insprekers gaf aan gevoelig te zijn voor geluid. Als de regel is dat 10% last mag hebben van het geluid is het toch goed om na te gaan of ook rekening met deze 10% kan worden gehouden. Een zorgvuldig proces is belangrijk. Ruimte kan maar één keer worden gebruikt. Wellicht kunnen bepaalde gebieden voor woningbouw en voor zonnepanelen worden gebruikt. De integrale blik ontbreekt nog wel eens tijdens gesprekken over de RES.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt naar de procedure inzake het Geingebied. Het gebrek aan respons was verontrustend. Spreker vraagt waarom hij een motie indient als dit binnen de gemeente niet bekend wordt gemaakt. Het is niet juist dat tegen gemeenteraadsleden wordt gezegd dat een hogere overheidsinstantie de zaak overneemt als er niet wordt ingestemd.

Mw. **Gielen** (GL) dankt de gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Voor GL blijft het belangrijk dat op het gebied van participatie wordt gewerkt aan andere en creatievere vormen. Andere partijen zouden hier goed over mee kunnen denken bijvoorbeeld studenten. De fractie overweegt een motie op dit punt.
Spreker is blij dat de participatiecoalitie verder ondersteund gaat worden. Gevraagd wordt hoe concreet dit is en voor welke termijn dit is. Wellicht kan de gedeputeerde hierbij een motie ter ondersteuning gebruiken. In dat geval sluit GL zich aan bij D66 en de PvdD.
Ziet de gedeputeerde kans om de doorlopende rol inzake participatie te blijven faciliteren ook in de loop naar de RES 2.0?
Er is een motie aangenomen over het evalueren van de participatie. Wordt er binnen de stuurgroepen ook geëvalueerd hoe de energieregio is ervaren en wat daar goed en minder goed in ging.
GL vindt de kinder RES een erg leuk idee en denkt hierover graag mee met D66.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) wil graag van de gedeputeerde horen hoe belangrijk hij veiligheid vindt bij het plaatsen van windturbines. Ook vraagt zij hem om in te gaan op de vraag van dhr. Klein om de zoekgebieden in A'dam-Noord uit deze RES te laten.

Dhr. **Stigter** geeft aan dat hij o.b.v. de evaluatie een voorstel zal doen over de aanpak richting de verschillende doelgroepen. Dan wordt gekeken of er aanpassingen of aanscherpingen nodig zijn. De evaluatie heeft betrekking op informatievoorziening en bereik in het gehele participatietraject.
Spreker geeft aan dat GS door wil gaan met de participatiecoalitie ook na vaststelling van de RES.
Noord-Holland heeft niet meegedaan aan de landelijke regeling voor energiecorporaties omdat de mening is dat de eigen regeling veel passender is voor energiecorporaties. Er is massaal gebruik gemaakt van deze regeling die vanwege het succes is verlengd. Inmiddels zijn ruim 100 energiecorporaties op deze manier ondersteund.
Dhr. Stigter is positief over de Energy Challenge. Het blijkt lastig om met ze in contact te komen maar GS gaat positief het gesprek in. Hetzelfde geldt voor het uitdaagrecht. Dit kan een interessante

manier zijn om op een speelse wijze met elkaar het gesprek aan te gaan.
Spreker is het eens met dhr. Hollebeek dat er veel winst te behalen is d.m.v. energiebesparingen. Voor windturbines gelden geluidsregels. Op het moment dat deze worden overschreden, kan een windturbine stopgezet worden. Dit gebeurt in de praktijk.
Tijdens bespreking van de RES is ruimte om naar de zoekgebieden te kijken. De verordening gaat over specifieke regelgeving. Een discussie over afstanden en normering past bij de verordening. De 600 m raakt niet de zoekgebieden of de RES.
De zoekgebieden zijn ook vastgesteld door de gemeenteraden. In hun bespreking hebben ze gekeken hoe de ambities van de RES passen naast de ambities van de gemeente. Dit heeft om die reden geleid tot aanpassing van de zoekgebieden. De samenhang op lokaal niveaus is op die manier bevestigd.
De rol van de Provincie in deze fase is faciliterend en toetsend op basis van provinciale regelgeving. Afgesproken is dat als de gezamenlijke gemeenten en de provincies samen niet in staat zijn om de 35 TWh te halen dan treedt er een escalatiemechanisme in werking. Op dat moment zit de provincie op een andere manier aan tafel. Dit lijkt gelukkig niet aan de orde te zijn.
Het is een goede suggestie van mw. Gielen om niet zelf te bedenken hoe andere groepen meegekregen kunnen worden. Aan de jongeren en andere lastig te bereiken groepen kan zelf worden gevraagd hoe ze meegenomen kunnen worden in het vervolgproces. De participatie blijft gecontinueerd ook na vaststelling. Dit gebeurt niet alleen d.m.v. de participatiecoalitie maar ook naar de gemeenten toe zal de provincie zich faciliterend op blijven stellen.
Veiligheid wordt serieus genomen. De geldende wet- en regelgeving wordt gehanteerd.
Gedeputeerde Stigter zegt toe om voorafgaand aan de volgende vergadering een schriftlelijke uitwerking te verstrekken over hoe volkstuinen zich verhouden tot de Bevi.

Desgevraagd geeft de heer Stigter aan dat de participatiecoalitie formeel tot 1 juli a.s. wordt ingezet. Met de partners is afgesproken om deze periode te verlengen voor het komend jaar en richting de RES 2.0. Het Rijk heeft haar bijdrage voor in ieder geval dit jaar toegezegd. De RES partners hebben geconstateerd dat de aanpak succesvol is geweest. De wens is om dit te continueren. Ook de inzet van de participatiecoalitie is hierbij in beeld.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt naar het Geingebied. Hoe is het mogelijk dat dit bij de gemeente Ronde Venen niet is geland?
Dhr. **Stigter** geeft aan dat er contact is geweest met de gemeente Ronde Venen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Hij weet echter niet wat er richting de raad hierover is gecommuniceerd. Morgenmiddag heeft hij een overleg met de gedeputeerde van de provincie Utrecht. Een terugkoppeling hierover volgt.

De **voorzitter** vraagt de aanwezige leden om in de chat aan te geven of zij het eens zijn met het afdoen van de eerder genoemde moties.
Hij concludeert dat niet alle moties afgedaan kunnen worden. Deze komen terug in de PS.

De **voorzitter** vraagt de aanwezige leden om in de chat aan te geven of zij kunnen instemmen met de RES 1.0 naar de PS als bespreekstuk of als hamerstuk.
Hij concludeert dat de RES 1.0 verder wordt besproken in de PS.

4. Sluiting

De **voorzitter** meldt dat de volgende vergadering op 30 augustus a.s. plaatsvindt. Hij dankt allen

en sluit de vergadering om 21.45 uur.